on vale, kusjuures eriti silma torkavad suured lahkuminekud I ja II väljaande vahel. Nähtavasti on R.-i tähelepanu juhitud I väljaande nõrkustele, kuid autor on osutunud võimetuks neid II väljaandes kõrvaldama. Terve käsitlusviis on puudulik ja hõre. Teisiti on lugu III ja IV osaga, milles plastilise elavusega ja laia üksikasjalisusega on kirjeldatud autori kaasaegsed sündmused eriti Eestimaal ja Tallinnas, viimase piiramine näiteks peaaegu päevikutaoliselt. Kuramaa sündmustik jääb suurelt tahaplaanile. Väljaspool Tallinna piire toimuvate sündmuste kohta ammutas R. teateid muidugi suulisest traditsioonist ja ametliku iseloomuga allikaist. Kuigi ka neis osades võib ära märkida autori ebakriitilist omavoli allikate kasutamisel ja kuigi ta mõnikord isegi isiklikult läbielatud sündmusi võõriti kirjeldab ning tendentsist vaba pole, ei kaota tema kroonika need osad selle tõttu kaasaeglase kirjeldusena kaasaeglasile oma veetlevust ega suurt väärtust. Küll ei saa R.-ilt oodata siin objektiivset tõde, vaid ainult selle kajastust, mida tema ajal võidi tõeks pidada. — R.-i kroonika on C. E. Napiersky poolt sõnastikuga ja registriga uuesti avaldatud Riias a. 1848 (*Scr. rer. Liv.* II ja eriraamatuna *ibid.*, 1857). Kroonika saksakeelne tõlge on ilmunud Ed. Pabst'ilt (Tallinna, 1845), venekeelne Ed. Pabst'i tõlke järgi J. V. Češihinilt (Сборн. матеріаловъ и статей по исторіи Прибалтійскаго края, т. II, 1879) ja eestikeelne K. Leetberg'ilt (I—II, Tartu, 1920—21); viimased kaks on osutunud mõnevõrra ebatäpsaks.

C. Russwurm, Nachr. über B. R. (Beiträge II, 1880, lk. 431—60); Th. Schiemann, Neues über B. R. (Nord. Rundschau V, 1880, lk. 30—40); Fr. Amelung, B. R. (Revaler Ztg. 1882, nr. 226—28 ja 236); O. Freymuth, Zur Biographie B. R.-s (SB GEG 1921, lk. 89—128, ka eriraamatuna, Tartu, 1922); J. Ruus, B. R. (E. Kirj. 1921). *O. F.*

RUSSOW, Nikolaus Friedrich, luuletaja ja kirjamees, sünd. 2. IV 1828 Tallinnas tolliametniku pojana, õppis aa. 1847 — 51 Peterburi ülikoolis õigusteadust, sai a. 1852 Eestimaa kameraalkoja sekretäriks ja a. 1859 Toompea lossi valitsejaks ning rüütelkonna kantselei eesti keele tõlgiks, toimetades ühenduses oma viimase ametiga ka ametlikku »Ma-walla Kulutaja't«. A. 1863 asus ta Peterburi, kus toimis mitmesuguseis riigiameteis ja suri seal 9. VII 1906. — Juba üliõpilasena avaldas R. huvi eesti rahva ja rahvaluule vastu, kogudes maal rännates rahvalaule, mis ilmusid H. Neusi (vt.) 3-andelises kogus »Ehstnische Volkslieder« (Tallinna, 1850—52). Koos H. Neus'iga võttis ta a. 1863 osa Õp. E. S.-i 25 a. juubelist Eestimaa Kirjanduse Seltsi esindajana ja annetas Õp. E. S.-ile sel puhul 11 paremat eesti rahvalaulu saksakeelse tõlkega. Nähtavasti esimesena on R. toonud eesti rahvalaulu vormi kunstluulesse. A. 1854 avaldas ta Tallinnas luuleteose »Söalaul Eestima tüttarlastele«, milles on tarvitusele võetud rahvalaulu meetrum. Teine R.-i teos »Ued Kandlekeled« (Tall., 1854) sisaldab 17 luuletist, millest 3 on rahvalaulude jäljendid, muud aga saksa sentimentaalsete laulude tõlked; viimased on enam õnnestunud kui regivärssides loodud algupärandid. Aa. 1854 — 57 ilmus R.-i väljaandel 12 vihku »Tallinna koddaniko ramat'ut», mis pidid täitma sel ajal veel puuduva eestikeelse ajalehe aset; 8 — 32 lk. suurustes raamatutes kõneldakse seal kaasaegseist sündmusist, peamiselt sõjast. Keel neis väljaandeis on ladus ja rahvalik, kirjaviis veel vana. Ka on R. tõlkinud eesti keelde, tarvitades juba uut kirjaviisi, »Eestimaa Talorahva Seaduse« (Tall, 1858). Lõppeks mainitagu, et R. on teotsenud J. Köleri (vt.) juhatusel ka maalikunsti alal.

Kampmann, E. van. ilukirj., 107 — 14; Ridala, E. kirj. ajal. koolidele I, 2, lk. 203 j. j.; Kampmann, Peaj. II[II], lk. 16 — 18; H Prants, Eesti ajakirjanduse noorusaegadelt (Õitsituled 1927). *E. O.*

RUSSWURM, Carl Friedrich Wilhelm, ajaloolane ja etnograaf, sünd. 25. XI 1812 ukj. Saksamaal Ratzeburgis toomkooli direktori pojana, õppis Bonni ja Berliini ülikoolis usuteadust, õiendas kirikuõpetaja-kandidaadi eksami Ratzeburgis ja tuli a. 1835 Eestimaale, kus sai koduõpetajaks Ähmja mõisas. A. 1839 siirdus ta Tallinna toomkooli pensionaadi inspektoriks ja astus siin ühendusse J. Paucker'i ja F. Wiedemann'i (vt. neid) ümber koondunud ringkonniga, olles m. s. Eestimaa Kirjanduse Seltsi asutajaid. 1841. a. sai ta Haapsalu kreiskooli õpetajaks, hiljemini sama kooli kui ka Läänemaa koolide inspektoriks, mis kohal edukalt teotses koolikorralduse alal. A. 1868 asus R. pensioneerituna jälle Tallinna, kus ta oli mõnd aega linna-arhivaariks ja toimis peale seda a.-st 1877 rüütelkonna kantselei arhivaarina. Ta suri 22. I 1883 Tallinnas. — R. on oma kutsetöö kõrval silmapaistvalt teotsenud folkloori, etnograafia ja ajaloo alal. Tema sulest on ilmunud rida teoseid eriraamatuina ja umb. 50 kirjutist ajakirjus. Ka oli ta tegev mitmes teaduslikus seltsis. Oma kirjandusliku tegevuse alul Tallinnas piirdus ta peamiselt kohalikkude ajalooliste ja kunstiliste muinsuste kirjeldusega, tundes huvi ka rahvaluule vastu, nagu seda tõendab tema kirjutis »Inland'is« a. 1838 li-